

Рубан Н.П., Тіманюк В.Н., Черненко Ю.Ю.

ВИКОРИСТАННЯ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ У ТУРИСТИЧНОМУ КРАЄЗНАВСТВІ

Сучасна індустрія туризму є однією з найприбутковіших галузей світового господарства. Для забезпечення конкурентоспроможності як усієї країни, так і окремих її територій, залучення туристів, які шукають неповторних та яскравих вражень від своїх поїздок та екскурсій, досягнення швидкого відновлення економіки туристичної галузі після пандемії COVID-19, країнам доводиться додавати все більше сил та коштів [1]. Вони змушені постійно вдосконалювати об'єкти туристичної інфраструктури, освоювати нові туристично-рекреаційні зони, здійснювати пошук оригінальних рекламних інструментів, вивчати та задовольняти всі нові запити потенційних споживачів туристичного сервісу та ін. У зв'язку з цим, особливо ефективним та надійним засобом сталого розвитку туризму та підвищення його конкурентоспроможності є охорона, захист та використання прав на об'єкти інтелектуальної власності (ІВ).

Наприклад, в Україні система ІВ здатна надійно закріпити права юридичних та фізичних осіб, які беруть участь у туристично-краєзнавчій діяльності, стимулювати інноваційні проекти, підтримувати участь підприємств та окремих осіб здійснювати брендинг як окремих територій, так і загалом усієї країни. Як відомо, процес формування бренду багатофакторний, що вимагає участі фахівців у галузі територіального маркетингу та інтелектуальної власності, професійної розробки стратегії просування бренду [2]. Для успішної роботи необхідно вивчити напрями взаємодії між ІВ туризмом, культурою та історією конкретного регіону. По-друге, виділити основні види прав ІВ, які будуть важливими для даної території. Переваги, які забезпечує ІВ полягають у наступному: забезпечення захисту від конкурентів; посилення довіри споживачів; залучення інвесторів; демонстрації ексклюзивності продукту; посилення міжнародної репутації; підтвердження якості продукту (послуги).

Права ІВ можуть вводитися у господарський оборот, бути предметом купівлі-продажу та приносити власнику додатковий грошовий дохід. Як об'єкти ІВ розрізняють об'єкти авторського та суміжних прав та об'єкти промислової власності (ПВ). У туристично-краєзнавчій діяльності найбільш широко можуть використовуватися об'єкти авторського права (літературні твори): результати наукових досліджень, літературно-історичні публікації, методи та методики краєзнавчої роботи та ін. Особливу увагу слід приділити охороні таких об'єктів, як: карти, що є результатом досягнутого рівня знань про територію; комп'ютерні програми; бази даних; аудіо-візуальні твори; конфіденційна інформація (ноу-хау).

Промислова власність включає патенти на винаходи та корисні моделі, свідоцтва на корисні моделі, товарні знаки, географічні найменування місць походження товарів, фірмові найменування. Реєстрація та використання об'єктів ПВ сприяє вдосконаленню туристичного продукту, підвищенню репутації краєзнавчої території. Ефективне використання ІВ у туристичній галузі підтверджує практика багатьох країн світу, яка є предметом для детального вивчення та використання в Україні.

Література

1. Солодкий В. Как эффективно управлять территорией? [Электронный ресурс] / В. Солодкий. – Режим доступа: <http://www.sostav.ru/blogs/27523/4453>
2. Роль брендинга городов в эпоху перемен / Под общей ред. О. И. Соскина. – К. : Институт трансформации общества, 2012. – 112 с.